

адаптувати рішення до місцевих умов. Перспективи досліджень включають аналіз економічного ефекту від впровадження, розробку доступних рішень для малих фермерів і вивчення комбінації блокчейну з IoT для автоматичного збору даних із полів.

Список використаних джерел:

1. Ajayi-Nifise, A. O., Falaiye, T., Olubusola, O., Daraojimba, A. I., & Mhlongo, N. Z. (2024). *Blockchain in US accounting: A review: Assessing its transformative potential for enhancing transparency and integrity*. *Finance & Accounting Research Journal*. 2024. 6(2). 159–182. DOI: <https://doi.org/10.51594/farj.v6i2.786> (accessed March 30, 2025).
2. Forecasted value of blockchain in the agriculture and food market worldwide in 2020 and 2026. Statista : веб-сайт. URL: <https://www.statista.com/statistics/947609/global-blockchain-in-agriculture-and-food-market-value/> (дата звернення 30.03.2025).
3. Global Blockchain Technology Market 2025 – 2034. Custom market insights : веб сайт. URL: <https://www.custommarketinsights.com/report/blockchain-technology-market/> (дата звернення 30.03.2025).
4. Дубініна М. В., Сирцева С. В., Буганов О. В., Тусова Н. О. Blockchain-технологія як засіб трансформації бухгалтерського обліку. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2018. №12. С. 75-80. URL: https://modecon.mnau.edu.ua/blockchain_technology_as_a_means_of_accounting/ (дата звернення 30.03.2025).
5. Жиглей І.В., Козир В.І. Обліково-аналітичне забезпечення відповідального управління ланцюгами постачання за умови використання технології блокчейн. Науковий журнал. Економіка, управління та адміністрування. 2023. №4(106). С.60-68. URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/295036> (дата звернення 30.03.2025).
6. Скрипник С.В., Сливка Я.В., Музиченко Т.О. Блокчейн-технології в бухгалтерії: нові підходи до забезпечення прозорості та надійності фінансової звітності. Економіка та суспільство. 2024. № 66. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4556>

УДК 657.05:004.75:005.21

Струк Назар Ігорович

*аспірант кафедри обліку і аудиту економічного факультету
Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна*

ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЇХ ВПЛИВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасна трансформація економіки спонукає до інтеграції цифрових технологій у стратегічний управлінський облік. Це важливо для підвищення ефективності діяльності та конкурентоспроможності підприємств. Застосування таких інструментів, як хмарні обчислення, блокчейн, штучний інтелект, великі дані (Big Data), дає змогу оптимізувати бізнес-процеси, покращити точність

аналізу та ухвалювати дієві управлінські рішення. Процес інтеграції згаданих технологій супроводжується низкою проблем, які потребують дослідження для їх вирішення.

З різним ступенем охоплення окреслену проблематику намагаються вирішити науковці та практики. Серед українських вчених є багато цікавих робіт. Зокрема, В. М. Андрусак, І. О. Хорошилова, Н. В. Смірнова досліджують вплив цифрових технологій на розвиток системи обліку й аудиту в Україні та акцентують увагу на недостатній цифровій грамотності персоналу, фінансових обмеженнях підприємств [1]. І. Пушкар, Г. Гладчук, К. Храпач розкривають специфіку впровадження цифровізації в управлінський облік і виокремлюють проблеми: низьку цифрову зрілість підприємств, фінансові обмеження та технічні ризики [2]. М. В. Урбанський репрезентує концептуальні та практичні аспекти стратегічного управління діджиталізацією, підкреслюючи важливість адаптивності та інноваційності в умовах стрімкого розвитку технологій [3]. Цікавою є праця С. Ф. Легенчука, Т. О. Завалій, О. М. Денисюк, у якій описано напрями використання великих даних у стратегічному управлінському обліку [4]. Науковці доводять факт інноваційного розвитку системи обліку; потребу в удосконаленні стратегічного контролю, методів і методології обліку; зміну ролі бухгалтерів у стратегічному управлінському обліку.

Зарубіжні вчені теж ґрунтовно досліджують окреслений напрям. Майкл Е. Портер аналізує стратегії досягнення конкурентних переваг, беручи до уваги роль інформаційних технологій у стратегічному управлінні [5]. Роберт С. Каплан і Девід П. Нортон пропонують систему збалансованих показників, яка дає змогу інтегрувати фінансові та нефінансові показники у системі стратегічного управлінського обліку [6]. Інші науковці доводять важливу роль кібербезпеки та цифрової трансформації в отриманні конкурентної переваги за допомогою стратегічного управлінського обліку [7].

Попри значний обсяг досліджень, невирішеними є такі проблеми:

1) Сумісність систем. Часто система управлінського обліку не інтегрується з новими цифровими інструментами, що ускладнює їх впровадження. Багато підприємств використовують ERP, CRM, бухгалтерські програми, що не інтегруються з новими цифровими інструментами (аналітичними платформами на основі AI, хмарними рішеннями тощо). Це призводить до вимушеного перенесення даних вручну, дублювання інформації, помилок та сповільнення в ухваленні рішень. Для прикладу, в компанії Coca-Cola під час впровадження сучасної аналітичної системи для прогнозування попиту, виникла несумісність із власною ERP-системою. Це спричинило розроблення додаткових модулів, що призвело до збільшення часу та витрат для процесу цифровізації.

Вирішення такої проблеми можливе через: впровадження API-інтерфейсів для поєднання старших і нових систем; перехід на хмарні ERP-рішення (SAP S/4HANA, Oracle NetSuite); поетапну заміну застарілих систем для уникнення великих витрат упродовж одного звітного періоду.

2) Безпека даних. Підвищення ризиків кіберзагроз і витоків інформації під час застосування цифрових технологій. Із впровадженням цифрових

інструментів управлінський облік стає доволі вразливим до кіберзагроз: крадіжки даних, зламу систем, витоку конфіденційної інформації. Особливо це критично важливо для компаній із великими обсягами фінансових даних.

Відомо, що T-Mobile, згідно рішення суду, повинна виплатити 33 млн дол. США компенсації Дж. Джонсу, якого у 2020 р. атакували через SIM-swapping. Недбалість працівників T-Mobile у питаннях безпеки дала змогу перевипустити SIM-карту за номером телефону Дж. Джонса. Злам відкрив зловмиснику доступ до гаманців із криптовалютою, ігноруючи двофакторну аутентифікацію [8]. У 2021 р. T-Mobile зазнала масштабного витоку даних: було викрадено фінансову інформацію та персональні дані понад 50 мільйонів клієнтів. Це сталося через вразливість у внутрішній системі зберігання даних, недостатньо захищений під час інтеграції з новими хмарними рішеннями.

Стосовно вирішення такої проблеми, то застосування шифрувань і багаторівневої автентифікації, регулярні аудити кібербезпеки, обмежений доступу до конфіденційної інформації за рівнем повноважень – спроможне захистити навіть великі обсяги даних.

3) Кваліфікація персоналу. Недостатній рівень підготовки працівників для роботи з новими цифровими інструментами. Цифрові інструменти змінюють роль фінансових директорів, головних бухгалтерів, інших фахівців з обліку. Відсутність достатньої підготовки призводить до неефективного використання можливостей нових систем. Як уже згадувалося, наприклад, великі роздрібні торгові мережі активно впроваджують автоматизовані системи прогнозування попиту. Проте, у перші роки після запуску AI-аналітики персонал часто не в змозі ефективно працювати з даними, що спричиняє помилки в замовленнях товарів. Тут вирішення проблеми вбачається у: запровадженні навчальних програм для працівників; формуванні внутрішніх центрів цифрових компетентностей; запрошення ззовні аналітиків та IT-фахівців для обслуговування фінансових відділів.

4) Значні витрати. Доволі великі фінансові вкладення потрібні для впровадження та підтримки цифрових систем. На малих і середніх підприємствах часто не мають змоги профінансувати дорогі ERP-системи чи аналітичні інструменти, що негативно впливає на їхню конкурентоспроможність. Наприклад, в мережі кав'ярень Starbucks запустили систему прогнозування продажів на основі AI, що дало змогу автоматично коригувати замовлення продуктів. Внаслідок цього досягли відчутної економії щодо списання товарів. Проте, для малих кав'ярень такі технології зазвичай недоступні через значні витрати для їх розроблення і впровадження.

Вирішення окресленої проблеми можливе за такими напрямками: застосування SaaS-рішень (QuickBooks, Zoho для малого бізнесу); поступове впровадження цифрових інструментів без великих разових витрат; участь у державних або грантових програмах для підтримки цифровізації малого бізнесу.

Отже інтеграція цифрових інструментів у стратегічний управлінський облік має великий потенціал для підвищення ефективності діяльності компаній, проте потребує вирішення різних проблем. Керівникам компаній треба виважено

ухвалювати рішення для збереження рівноваги між технологічними інноваціями, безпекою, витратами та підготовкою персоналу, щоби отримати максимальну вигоду на ринку. Таким чином, сучасна цифровізація системи стратегічного управлінського обліку є визначальною умовою для підвищення конкурентоспроможності підприємств. Саме комплексний підхід через розроблення державних програм підтримки ІТ-рішень, а на підприємствах інвестування в безпеку та вчасне навчання персоналу, – сприятиме успішній цифровій трансформації управлінського обліку та зміцненню конкурентного становища на ринку.

Список використаних джерел:

1. Андрусяк В. М., Хорошилова І. О., Смірнова Н. В. Вплив цифрових технологій на розвиток системи обліку і аудиту в Україні. Актуальні питання економічних наук. 2025. № 7. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14697272>.
2. Пушкар І., Гладчук Г., Храпач К. Диджиталізація як інструмент оптимізації управлінського обліку на підприємствах України. Економіка та суспільство. 2024. № 69 (Листопад). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-58>.
3. Урбанський М. В. Стратегічне управління діджиталізацією підприємства у контексті інноваційного менеджменту. Economic Synergy. 2024. № 4. С. 242–254. URL: <https://doi.org/10.53920/ES-2024-4-18>.
4. Lehenchuk S. F., Zavalii T. O., Denysyuk O. M. Big Data in strategic management accounting. Problems of theory and methodology of accounting, control and analysis. 2023. No. 3(56). P. 14–20. URL: [https://doi.org/10.26642/pbo-2023-3\(56\)-14-20](https://doi.org/10.26642/pbo-2023-3(56)-14-20).
5. Porter M. E. Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. Free Press: N.Y. Porter, 1985. 484 p.
6. Kaplan R. S. & Norton, D. P. The balanced scorecard: Translating strategy into action. Boston, Mass : Harvard Business School Press, 1996. 322 p.
7. The role of cyber security and digital transformation in gaining competitive advantage through strategic management accounting / V. Chotia et al. Technology in society. 2025. No. 81. P. 102851. URL: <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2025.102851>.
8. Дяченко М. Т-Mobile оштрафували на \$33 млн за недбалість у безпеці. Бізнес - Медіа. URL: <https://bzns.media/kryptovalyuty/mobile-oshtrafuvaly-mln-nedbalist-zahysti/>.

УДК 657.6

Ткаченко Дмитро Олегович,
аспірант кафедри аудиту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ДЕРЖАВНОМУ АУДИТІ

Державний аудит у сучасних умовах стоїть перед викликами, пов'язаними з динамічним розвитком цифрових технологій, зростанням обсягів даних, а також очікуваннями суспільства щодо більшої прозорості та ефективності використання публічних ресурсів. У цьому контексті диджиталізація державного аудиту стає не